

Mówi się, że "pieniądze szczęścia nie dają, ale lepiej żyć pozwolą...". Człowiek zawsze dążył do uproszczenia płatności, dlatego dziś najczęściej posługujemy się pieniądzem elektronicznym. Obrót bezgotówkowy jest wygodniejszy, tańszy i bezpieczniejszy. Jednak, żeby pieniądze mieć, trzeba umieć nimi zarządzać. Warto sporządzać budżet, bo dzięki planowaniu i kontroli finansów, możemy zrealizować nasze marzenia. Oszczędności powinny być stałym elementem budżetu.

KOSZTY STAŁE, ZMIENNE I OPCJONALNE

Wśród wydatków są różne typy kosztów:

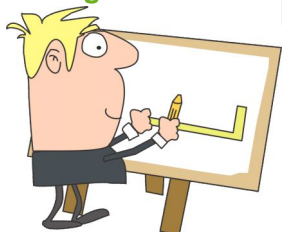
- **Koszty stałe** to takie, które nie zmieniają się znacznie w ciągu roku (najczęściej wynikają z podpisanych umów), mamy bardzo ograniczony wpływ na ich poziom.
- **Koszty zmienne** zdecydowanie łatwiej jest nam je kontrolować, choć są niezbędne.
- Z **kosztów opcjonalnych** można zrezygnować.

Jeśli będziemy oszczędzać, zyskamy możliwość inwestowania naszych pieniędzy dla powiększenia majątku. Wówczas otrzymamy dodatkowy dochód za podejmowanie ryzyka i użyczenie naszych pieniędzy innym.

DOCHODY	WYDATKI
<ul style="list-style-type: none"> • Pieniądze od rodziców • Kieszonkowe • Prezenty • Napiwki • Stypendium • Wynagrodzenie za pracę • Dochód z firmy • Inwestycje • Emerytura • Świadczenia • Odszkodowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • Czynnosc za mieszkanie • Woda, gaz, elektryczność • Rata kredytu • TV, Internet • Komórka • Ubezpieczenie • Podatki • Jedzenie/restauracje • Ubranie/stroje • Zdrowie • Edukacja • Benzyna • Gry komputerowe • Hobby • Boże Narodzenie • Imprezy • Wakacje

WYDATKI DOBRE CZY ZŁE?

- **Nadmierne** wydatki mogą zrujnować budżet każdego i zaprzepaścić każdy plan.
- Uwaga na impulsywne zakupy.
- Wydatki nie muszą być dobre czy złe, ale mogą być **niekonieczne**.
- Nasz wybór: **koszt alternatywny (ilość produktów, z których trzeba zrezygnować, aby uzyskać określoną ilość innego dobra. Coś za coś.)**

OSZCZĘDNOŚCI A DEFICYT

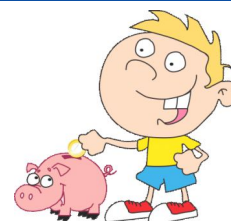
Budżet może wykazać nadwyżkę (oszczędności) lub niedobór (deficyt).

Dochód > Wydatki = Oszczędności/Nadwyżka

Dochód < Wydatki = Deficyt/Niedobór

Dla zachowania dobrej kondycji finansowej, musimy wydawać mniej, niż zarabiamy, a nadwyżkę oszczędzać na przyszłość. Najlepszym rozwiązaniem jest uwzględnianie oszczędności jako comiesięcznej pozycji wydatków w naszym budżecie.

Deficyt przynosi kłopoty. Może powodować konieczność zadłużenia, czy nawet popadnięcie w spiralę zadłużenia. Jeśli mamy deficyt i nagły niezaplanowany wydatek, to musimy zaciągnąć kredyt, który pogłębi nasze zobowiązania i to w dłuższym terminie. Jeśli deficyt staje się uporczywy, może się okazać, że nie mamy już dostępu do kolejnych pożyczek, a to prowadzi do bankructwa, z którego wydzwignięcie się jest bardzo trudne.

WARTO OSZCZĘDZAĆ!

Dzięki **systematycznym** oszczędnościom możemy:

- zrealizować zaplanowany duży zakup lub inwestycję,
- być przygotowanymi na nagłe wydatki,
- czuć się bezpieczniej i swobodniej planując przyszłość.

Fundusz bezpieczeństwa - rezerwa pieniędzy na tzw. „czarną godzinę”.

